

Lundqvist Krister
Torpparintie 3
80710 LEHMO

VALTAUSOIKEUTTA KOSKEVA PÄÄTÖS

Nimi Kapteenin kallio

Hakija Lundqvist Krister
LEHMO

Yhteystiedot:
Torpparintie 3
80710 LEHMO

Vattulainen Teuvo
JOENSUU

Hakemuksen peruste

Kaivoslain (503/1965) 12 §:n mukaista malminetsintää valtausalueella voidaan suorittaa valtausoikeuden nojalla.

Vireilletulo

Asia on tullut vireille 27.1.2011 työ- ja elinkeinoministeriöön jätetyllä hakemuksella. Kaivoslaki (503/1965) on kumottu 1.7.2011 voimaan tulleella kaivoslailla (621/2011), jonka mukaan kumotun kaivoslain nojalla työ- ja elinkeinoministeriössä vireillä olleet asiat siirtyivät kaivosviranomaisena toimivaan Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon (Tukes). Ennen 1.7.2011 vireille tulleet hakemukset ratkaistaan kaivoslain (503/1965) mukaisesti ottaen huomioon uuden kaivoslain (621/2011) siirtymäsäännökset.

Hakemusta on täydennetty seuraavasti:

- 28.1.2011 kartat (3 kpl), kartat sähköisessä muodossa, tutkimussuunnitelma, maanomistaja-, rajanaapuri-, tila- ja pinta-ali tiedot
- 14.11.2011 tutkimussuunnitelma
- 12.11.2012 päivitetty tutkimussuunnitelma

Valtausalueet

Tämä päätös koskee seuraavia alueita:
Kontiolahti (276)

KaivNro 9150/1; valtausalueen nimi: Kapteenin kallio

Tilan RN:o	Tilan nimi	Kylä	ha
276-402-40-7	Kirvesvaara	Kontiolahti	4,44
276-402-52-6	Kalliola	Kontiolahti	1,75
276-402-57-10	Kyykänpalsta	Kontiolahti	12,12
276-402-83-9	Ruunola	Kontiolahti	7,53
		Yhteensä ha	25,84

Valtauskohtaiset kiinteistöjen rajat ilmenevät päätöksen liitteenä olevasta kartta-aineistosta.

Alueesta tarkemmin

Haetulla valtausalueella sijaitsee vanha muinaismuistolain (295/1963) piiriin kuuluva Hokan kaivos.

Esteettömyystodistus

Hakemusasiakirjoihin sisältyvän todistuksen mukaan haetulla alueella ei ole kaivoslain (503/1965) 6 §:n mukaisia valtauksen esteitä.

Otaksuma kaivoskivennäisistä

Hakija otaksuu valtausalueella olevan seuraavia kaivoskivennäisiä: hopea, kulta, kupari, rauta, rikki, sinkki.

Otaksuman perustelut on esitetty liitteessä 1.

Tutkimusten arvioitu määrä ja laatu

Hakijan arvio tutkimusten määrästä ja laadusta on esitetty liitteessä 1.

Hakemuksesta tiedottaminen ja lausuntopyynnöt

Hakemuksesta on 14.8.2013 lähetetty ilmoitus maanomistajille asianosaisten kuulemista varten sekä lausuntopyynnöt alueen kunnalle, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (ELY-keskus) ja tarvittaessa muussa lainsäädännössä mainituille tahoille.

Lisäksi hakemus on ollut nähtävillä 11.9.2013 saakka alueen kunnanvirastossa sekä Tukesin kirjaamossa. Lausunnot ja mielipiteet tuli toimittaa viimeistään 11.9.2013.

Lausunnot ja mielipiteet sekä hakijan vastine

Hakemuksen johdosta annetut lausunnot ja mielipiteet sekä hakijan vastine on esitetty liitteessä 2.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston ratkaisu

Hakija on kaivoslain (503/1965) 1.1 §:ssä tarkoitetulla tavalla valtauskelpoinen.

Tukes hyväksyy valtaushakemuksen seuraavin, liitteessä 3 esitetyin määräyksin sekä antaa hakijalle valtaajana tähän päätökseen sisältyvät seuraavat valtauskirjat:

1. Kaivosrekisterinumero 9150/1 Kapteenin kallio

Määräykset sekä perustelut päätökselle ja määräyksille

Tukesin antamat määräykset sekä perustelut päätökselle ja määräyksille on esitetty liitteessä 3.

Vastaus lausuntoihin ja mielipiteisiin

Tukesin vastaus hakemuksesta annettuihin lausuntoihin ja mielipiteisiin on esitetty liitteessä 3.

Malminetsinnän aloittaminen

Tutkimus valtausalueilla on hallintolainkäyttölain (586/1996) 31 §:n nojalla sallittu vasta, kun tämä päätös on saanut lainvoiman sekä ensimmäisen vuoden valtauskorvaus on maksettu maanomistajille.

Päätösmaksu

Päätöksestä perittävä maksu on 60 € ja tähän päätökseen sisältyvästä kustakin valtauskirjasta perittävä maksu on 400 €.

Maksu peritään hakemuksen jättöhetkellä voimassa olleen työ- ja elinkeinoministeriön maksullisista suoritteista annetun asetuksen mukaisesti. Lasku toimitetaan erikseen.

Päätöksestä tiedottaminen

Päätöksestä tiedotetaan kaivoslain (621/2011) 58 §:n mukaisesti. Valtauspäätös liitteineen toimitetaan postitse hakijalle. Jäljennös päätöksestä toimitetaan niille, jotka ovat tätä erikseen pyytäneet, sekä niille kunnille, ELY-keskuksille ja muille viranomaisille, joille asiasta sen käsittelyn aikana on annettu tieto tai joilta on pyydetty lausunto.

Päätöksen antamisesta ilmoitetaan niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa tai ovat ilmoitusta erikseen pyytäneet, sekä niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Päätöksen antamisesta kuulutetaan alueen kunnan ilmoitustaululla. Päätöksestä tehdään merkintä kiinteistötietojärjestelmään. Päätöksen julkaiseminen sanomalehdessä on katsottu tarpeettomaksi, koska asianosaiset saavat tiedon asiasta kirjeitse.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa kaivoslain (621/2011) 162 §:n nojalla hakea muutosta valittamalla Kuopion hallinto-oikeuteen.

Valitusaike on 30 päivää tämän päätöksen antopäivästä. Liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä.

Päätöksestä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Lisätietoja kaivosasiat@tukes.fi tai puh. 029 505 2127.

Maria Kivi
ylitarkastaja

Meeri Myllykangas
ylitarkastaja

LIITTEET

Liite 1: Otaksuman perustelut sekä tutkimusten arvioitu määrä ja laatu

Liite 2: Lausunnot ja mielipiteet sekä hakijan vastine

Liite 3: Määräykset sekä perustelut päätökselle ja määräyksille, vastaus lausuntoihin ja mielipiteisiin

Liite 4: Valitusosoitus

Liite 5: Lista asianosaisista

Liite 6: Kartta valtausalueista

Liite 7: Päätökseen sisältyvät valtauskirjat valtausalueittain toimitetaan ainoastaan hakijalle sekä osana julkista kuulutusta

Otaksuma kaivoskivennäisistä

Perusteena valtaushakemukseen on alueella suoritettut aikaisemmat kaivaukset ja tutkimukset sekä niiden perusteella tehdyt löydöt kuparikiisusta, hopeasta ja pienestä määrästä kultaa. Alueen rikkaudesta kertoo, että se on jo 1800-luvun alussa löydyntynyt ja vallattu. Siellä on suoritettu pienimuotoista louhintaa aina vuoteen 1873 asti. Myös valtausalueen lähiympäristössä (noin 10 km säteellä) on useita paikkoja, joissa kuparikiisu puhkeaa maan pintaan. Nämä seikat tukevat malmin löytymistä valtausalueelta.

Kuparikiisu esiintyy alueella metadiabaasikalliossa juonessa, joka on noin 4 km pitkä ja siinä sijaitsee ainakin kolme muuta pintaan asti ulottuvaa kuparikiisuesiintymää. Metadiabaasia lävistävät useat maan pinnalla aina 1 metriin asti leveät kvartsisuonet, jotka kulkevat 35NW/17SE suunnassa. Malmi esiintyy pääasiallisesti kvartsisuonen sivuilla ja pitkin sen pituutta. Kuparikiisu muodostaa nyrkinkokoisia möhkäleitä, jotka ovat kvartsisissa. Sen yhteydessä on amfiboliittimurtokappaleita, kalkkisälpää, sädekiveä, malakiittia ja rakeista kalkkikiveä. (Lähde: Suomen Geologinen yleiskartta).

Tarkempia tutkimuksia alueelta ovat tehneet ainakin seuraavat tahot:

- A.F. Tigersdtedt vuonna 1891. (Om traktens mellan Höytiäinen och Pielisjärvi geologiska och topografiska byggnad samt några därstädes förekommande malmförande kvartsgångar. Raportista ilmenee mm. tehdyt tutkimustyöt valtaushakemusalueella. Raporttiin on myös kirjattu alueella mahdollisesti sijaitsevat kvartsisuonet, joihin nyt etsinnän alla oleva kuparikiisu on sijoittunut. Raportin tuloksena löydettiin kuparia louhitusta kivistä noin 0,56 %, mutta tässä tulee huomioida, että tutkimuksia tehtiin vain noin 15 metrin syvyyteen.
- Vuosina 1905–1907 Sampo-Mining and Development Company -niminen yhtiö suoritti alueella tutkimuskaivauksia. Tutkimusten tuloksen alueelta löydettiin syvemmältä (>17 metriä) lupaava kuparikiisusuoni, joka jatkui leventyen aina 33 metriin saakka. Se oli suurin syvyys, mihin asti silloisissa tutkimuksissa päästiin. Noin 15 tonnia käsin poimittua malmin viedtiin sulatettavaksi ja sen mainittiin olevan suhteellisen puhdasta ja rikasta.

Kohteella on suoritettu silmämääräistä etsintää, sekä kirjallista tutkintaa ja tulkintaa vuodesta 2008 alkaen. Alueella on paljon kaivoksesta nostettua kiveä, jota on mahdollista tutkia pinnalta käsin. Pintakivet ovat luultavasti kaivoksen pohjalta. Alueelta on kerätty kiviä ja tehty niistä laboratoriotutkimuksia. Kivistä on löydyntynyt mm. kuparia, hopeaa, sinkkiä, rautaa, rikkiä ja pieniä määriä kultaa näissä tutkimuksissa. Näiden tulosten perusteella on syytä olettaa, että alueella on mahdollisesti kuparikiisupohjainen mineralisaatio, jonka laajuus ja malmipotentiaali olisi syytä selvittää. Tarkoituksena on vielä talven 2012/2013 aikana selvittää ”malmin” platina- ja palladiumpitoisuudet. Myös mahdollisten muiden malmiossa oletettavasti olevien mineraalien pitoisuuksia selvitetään.

Yhteistyökumppanit ja rahoitusvaihtoehdot tutkimuksia varten on jo osittain selvitetty, osittain nämä vaativat vielä lisäselvittelyjä. Lisäksi ennen valtausoikeuden saamista (ja sen saamisen jälkeen) suoritetaan malmianalyysyjä sekä kirjallista ja muuta tutkimusta alueesta sekä päivitetään tutkimussuunnitelmaa selvitysten perusteella. Lisäksi selvitetään ympärillä olevien maa-alueiden varausmahdollisuuksia pohjois- ja eteläsuuntaan. Alueelta tehdään 3D-mallit vanhan kaivoksen osalta ja myös alustavat 3D-mallit suunniteltujen porausten ja muiden suunnitelmissa olevien tutkimusten osalta. Alueelta pyritään tekemään myös 3D-maastomallinnus.

Hakija pyrkii hankkimaan alueelta tehdyt geofysikaalisten lentomittauksien tulokset ja analysoimaan niitä. Johtopäätösten perusteella tehdään mahdollisesti lisää geofysikaalisia mittauksia valtausalueella ja sen ympäristössä.

Hakijan tarkoituksena on perustaa osakeyhtiö, joka alkaa suorittaa alla olevan suunnitelman mukaista toimintaa valtausalueella.

Tutkimusten arvioitu määrä ja laatu

Tarvittava tutkimusvälineistö ja yleistä töiden suorittamisesta

Tutkimus suoritetaan ensimmäisenä valtausvuonna pääosin lapio-, vasara- ja kaivinkonevälineistöllä, joilla tutkitaan olemassa olevia kaivoksesta nostettuja maa-ainekasvoja. Harja/painepesuri/kaivuriyhdistelmää käytetään mm. kallion pintoja puhdistamaan irtomaaineksesta. Kaivoksen tyhjentäminen vedestä tapahtuu uppopumppujen avulla. Omaa kalustoa ovat mm. dieselaggregaatti ja maataloustraktori. Pääosin kalusto vuokrataan tarpeen mukaan, henkilöstö mukaan lukien.

Mahdollisesti tehtävä poraus ja pienimuotoinen louhinta vanhassa kaivoksessa tapahtuvat pääosin käsiporin traktori- ja aggregaattikalustoa hyödyntäen, käyttäen niitä kuljetukseen ja voiman saantiin. Jatkossa suoritetaan louhimistöitä sekä pinta- ja syväkairaus. Tällöin tämä työ ostetaan alihankintana, ja kalusto on sen mukaista, jota tarvitaan syväkairaukseen ja mahdolliseen louhintaan ja massojen pois kuljetukseen. Mahdollisesti tehdään suurempi koelouhinta, jos "malmio" osoittautuu sellaiseksi, että sitä kannatta tutkia lisää. Tällöin sen kalusto on jo järeämpää maansiirto- ja porauskalustoa.

Aikataulutus (ensimmäiset 5 vuotta)

Aikataulu on laadittu sitten, että oletettu valtauksen voimassaolo alkaa vuoden 2013 aikana ja jatkuu aina vuoteen 2017–2018, jolloin valtauksen saannista on kulunut 4-5 vuotta ja tutkimustulokset ovat valmiit ja voidaan tehdä mahdolliset päätökset toiminnan jatkamisesta esim. kaivospiirin muodossa. Valtauksen voimaantulosta riippuen suunnitelmassa saattaa olla noin 1 vuoden heitto. Taloudelliset seikat sekä mahdolliset muut odottamattomat tekijät, kuten vanhan kaivoksen pois sulkeminen tutkimuskäytöstä tai siihen liittyvät mahdollinen suojele/suojaamistehtävät tms. voivat myös aiheuttaa muutoksia alla olevaan aikataulutukseen.

Suunnitellut työt 1.-2. vuotena

Työt aloitetaan ottamalla selvää kuparikiisun laadusta seikkaperäisemmin. Asia helpottaa se, että alueella on useita jo kaivoksesta nostettuja varppikasvoja, joista olisi mahdollista ottaa alustavia näytteitä mineralisaation tarkempaan tutkimiseen.

Myöhemmin kaivoksen tyhjentämisen jälkeen tehdään tarkempia tutkimuksia näistä jo nostetuista malmeista ajamalla muutamia 2-3 t eriä esim. Outokummun koerikastamon läpi. Tällöin saadaan lisäselvyyttä malmion ja malmin laadusta jatkotutkimuksia varten. Vanhojen lähteiden mukaan alueella pitäisi olla noin 100–150 t käyttökelpoista malmia nostettu ylös tutkittavaksi, joka on siis edelleen kaivoksen läheisyydessä.

Pintakallioita paljastetaan kvartsisuonien paikallistamiseksi, ja niitä löydettyessä suonista otetaan malminäytteitä vasaralla/kairalla tai ampumalla. Pystykuilujen väliin maan pinnalle on tehty ns. pintakaivanto, tämä tyhjenetään sinne päätyneestä kiviaineksesta. Tällä saadaan selville pinnan lähellä olevien malmisuonten laatu ja koko. Kahta vanhaa pystykuilua,

sekä sisällä olevia vaakakuiluja käytetään hyväksi näissä tutkimuksissa. Tällöin vanha kaivos tyhjenetään vedestä ja sinne kertyneestä maa-aineksesta ym. Pystykuilujen ympäriltä poistetaan tarvittaessa niiden päälle kertynyttä maa-ainesta ja rakennetaan tarvittavat suoja-aidat ja portaikot ym. rakennelmat niiden hyödyntämiseksi.

Kaivoksen kuivaus tapahtuu oppopumpuin, traktoria ja/tai aggregaattia hyödynnetään virran saannissa. Pumppuina on käytössä esim. 1-2 kpl isoja oppopumppuja, joilla kaivos tyhjenetään vedestä ja pienempiä oppopumppuja ylläpitopumppuina kaivokseen virtaavan veden poistamiseen. Pumpattava vesi tutkitaan ennen työn aloitusta ja säännöllisesti sen edetessä mm. raskasmetallien ym. johdosta. Poistettavaa vettä kalkitaan tarpeen vaatiessa ja se johdetaan Hokkalamesta lähtevään puroon maa-aineksia suodattavan sammalikon läpi. Kaivoksen oletettu vesimäärä on noin 700 m³ ja sinne tihkuu vettä kallioiden läpi arviolta noin 2-4 m³ vuorokaudessa. Tarkoituksena on pitää kaivos tyhjänä vedestä noin 3-5 viikkoa. Tällöin pumpattava vesimäärä olisi ehkä 800–900 m³. Kaivoksen tyhjentäminen vedestä ja irtomaa-aineksesta vie arvion mukaan noin 4-6 vuorokautta. Maa- ja puuainesta nostetaan kaivoksesta nosturilla ja säilötään alueelle.

Vanhan kaivoksen pohjassa tehdään pintakairauksia näkyvässä olevaan malmiin sivusuuntaisesti ja mahdollisesti irrotetaan sitä myös räjäyttämällä. Kairauksia tehtäisiin koko vaakakuilun 65 m matkalla, tarvittavin välein ja tarvittava määrä. Näillä toimin selvitetään malmin suonen leveys noin 25–30 m syvyydessä. On mainintoja, että malmisuoni, josta kuparimalmia on mahdollista louhia, on 30 m syvyydessä noin 15 metriä leveänä. Ja vaakatunneli kulkee tätä suota pitkin koko matkan. Tämän tiedon paikkansapitävyys saataisiin selville tällä tutkimuksella. Ja samalla porattaisiin myös tarvittavan määrän koereikiä vanhan kaivoksen pohjalta alas kohti malmisuonta. Tällä tavoitellaan tietoa malmisuonen jatkuvuudesta alaspäin, sekä mahdollisesti sen leventymiselle alaspäin mennessä. Näillä tiedoilla voidaan tarkentaa jatkossa tehtyjen syväkairausten sijaintia ja niistä saatavien tulosten tarkkuutta. Muutoin vanha Hokan kaivos säilytetään mahdollisuuksien mukaan siinä tilassa, jossa se oli tutkimustoiminnan alkaessa. (Lopussa kaavakuva vanhasta kaivoksesta).

Näiden tutkimusten toisena tavoitteena on kerätä mineralisaatiosta tarvittava määrä kupariäisi/malmilohkareita ja analysoida niiden geologinen koostumus mineraalien osalta.

Suunnitellut työt 2.-3. vuotena

Jos mineralisaation mineraalit ovat sisällöltään sellaista, että tutkimustöitä kannattaa jatkaa, aloitetaan mittavimmat tutkimustyöt tulosten pohjalta ja suoritetaan alueella tarvittavat syväkairaukset.

Syväkairausten tarkoituksena on aluksi selvittää malmion kokoa ja sijaintia valtausalueella. Aikaisemmissa raporteissa on mainittu malmion selkeää leventymistä noin 20 metrin syvyydestä alkaen ja jatkuen ainakin 33 metrin syvyyteen saakka sekä malmion pituuden olevan ainakin 65 metriä. Näihin tietoihin on toivottavasti saatu vahvistus tähän mennessä tehdyillä tutkimuksilla. Syväkairausten avulla pyritään selvittämään lisää asian oikeellisuutta ja mineralisaation alustavaa laajuutta.

Seuraavat tiedot tarkentuvat mahdollisesti aiemmissä geofysikaalisissa mittauksissa ja porausten tuloksista, joita teemme vanhassa kaivoksessa.

Alustavasti porauksen on suunniteltu etenevän seuraavasti. Mineralisaatio on tarkoitettu lävistää aluksi kahdesta kohdasta; poikittaissuuntaisesti noin 70 metrin syvyydessä, poraten itä-länsi suuntaisesti noin 50–60 metrin välein kohti oletettua linssimäistä muotoa ja jatkaen sen

läpi. Tämän tarkoituksena on saada lisää selvyyttä mineralisaation leveydelle, sekä tarkemmalle koolle ja muodolle. Kolmas samansuuntainen kairaus on suunniteltu tehtäväksi noin 90 metrin päähän edellisistä, etelän suuntaan, jos kaksi ensimmäistä kairasta saavuttavat mineralisaation. Kairauksen malminäytteet tutkitaan. Myöhemmin, jos tulokset ovat positiivisia "malmion" löytymisen suhteen jatketaan mineralisaation laajuuden selvittämistä sekä etelä-pohjois-suunnassa että syvyysuunnassa.

Syväkairausta tehdään pystysuunnassa niissä kohdin, joissa malmion on lävistetty sivusuunnassa, kohtisuoraan löydettyä linssimäistä muodostelmaa kohti siihen syvyyteen kuin on tarvetta. Syväkairauksen syvyys riippuu osin siitä, miten syvälle mineralisaation jatkuu, mutta alustavasti on kaavailtu 100–200 m syvyyttä.

Valtausalueen pohjois-eteläsuuntaista tutkimusta jatketaan syväkairausten osalta määrävällein läpi koko valtausalueen. Kairausta tehdään sekä sivusta kohti oletettua malmiota että suoraan kohti malmiota, mikäli se löytyy sivusuuntaisissa kairauksissa. Aluksi näitä tutkimuksia tehdään edellä mainituin syvyyksin, mutta jos aihetta ilmenee, niin porauksia jatketaan myös syvemmälle mineralisaation koon kartoittamiseksi.

Edellä kuvattujen tutkimusten tulosten seurauksena tehdään jatkosuunnitelma ja päätetään, miten toimintaa jatketaan: onko tarvetta selvittää mineralisaation pituutta, leveyttä ja syvyyttä lisää vai hylätäänkö valtaus kehittämiskelvottomana.

Jos edellä mainitut seikat täyttyvät ja tarvitaan lisäselvyyttä sekä jos mineralisaatio muutoinkin vaikuttaa lupaavalta, haetaan tässä vaiheessa viimeistään malminetsintälupaa/varauksia ympäröiville alueille, joihin malmisuoni näyttäisi jatkuvan. Oletus tässä vaiheessa on mineralisaation sijainnille: pohjoisessa suunta kohti Sammakkolammen vanhaa kaivosta ja etelässä oletuksena Kyyänkaivoksen suunta ja siitä jatkuen Pesinpytyn lampea kohti. Pohjoisessa malminetsintähakemukselle aiheuttaa vaatimuksia Kapteenin aukion kyanitiittilouhos.

Suunnitellut työt mahdollisina jatkovuosina (4.-5. vuosi)

Myöhempien vuosien tutkimuksia on vielä hankala suunnitella, koska ne riippuvat hyvin pitkälti siitä, mitä tuloksia on tähän asti saatu, mutta alla hieman hahmotelmaa niistä. Myös yhteistyö- ja rahoituskuviot muokkaavat suuresti hanketta tästä eteenpäin.

Jos aiemmissa tutkimuksissa ei ole saavutettu syväkairausten osalta vielä kokonaistulosta valtausalueen osalta, niin syväkairaukset jatkuvat mineralisaation muotoa etsien pituus-, leveys- ja syvyysuunnassa. Lisäksi jos mineralisaatio osoittautuu isommaksi pinta-alaltaan kuin nyt vallattu alue on, niin lisävaltauksien (malminetsintälupa) haku tulee kyseeseen aiemmin varatuille alueille. Tällöin myös mahdolliset keskustelut esim. Kaavilla sijaitsevan malmirikastamon kanssa voisivat alkaa liittyen malmin jatkojalostusprosessiin.

Mahdolliset isommat koelouhinnat valtausalueella alkaisivat aikaisintaan tässä vaiheessa. Tällöin voitaisiin viedä koeperiä kohti malmisuonta ja jatkettaisiin myös malmin rikastukseen liittyä asioita ja vietäisiin mahdollisesti lisää koe-eriä malmia jatkojalostusprosessoitavaksi.

Jos edellä kuvatut tutkimukset ovat olleet positiivisia ja mineralisaatio on kehityskelpoinen, päätetään mahdollisen kaivospiirin hakemisesta sekä muista jatkotoimenpiteistä valtausalueella.

Ympäristövaikutukset

Ensimmäisen vaiheen maastotyöt tehdään pääosin kesäisin. Alueella ei ole metsälain tarkoittamia tärkeitä elinympäristöjä. Kolvananuuron luonnonsuojelualue on lähimmillään noin 1500 m päässä valtausaluetta, mutta sinne suuntaan ei ole tarkoitus laajentua, eikä sinne myöskään laske alueen ojat. Työt tullaan tekemään ympäristöarvoja kunnioittaen myös muilta osin liittyen työskentelyyn alueella.

Alueella olevaa puustoa ei tarvitse ainakaan töiden alkuvaiheessa poistaa, eikä myöskään maansiirtoja tule tapahtumaan samana aikana. Alueen lähellä kulkee vanha metsäkoneura, jota on mahdollista käyttää kaluston liikutteluun erityisesti maan ollessa jäässä. Haetun valtausalueen eteläpään johtaa metsäautotie, jota tullaan myös hyödyntämään tutkimustöissä.

Alue on pääosin kallioista, joten porakaluston kuljettaminen ei aiheuta pahoja jälkiä maastoon. Tarpeen mukaan ojien ylityksiin tehdään pienimuotoisia siltoja.

Suuremmat louhinnat tutkitaan ympäristön kannalta tarkemmin ja niihin tehdään tarvittavat ympäristösuunnitelmat.

Töiden loputtua alue palautetaan mahdollisuuksien mukaan siihen tilaan, jossa se oli toimintaa aloitettaessa.

Maanomistajat

Hakija pyrkii tekemään mahdollisemman paljon yhteistyötä alueen maanomistajien kanssa toiminnan aikana ja mielellään, jos mahdollista, myös ennen toiminnan alkua. Joihinkin alueen lähiasukkaisiin sekä maanomistajiin on jo oltu yhteydessä ja heille on ilmoitettu hakijan aikeista toimia alueella malminetsintätehtävissä. Tämä tieto on otettu vastaan alueella positiivisesti.

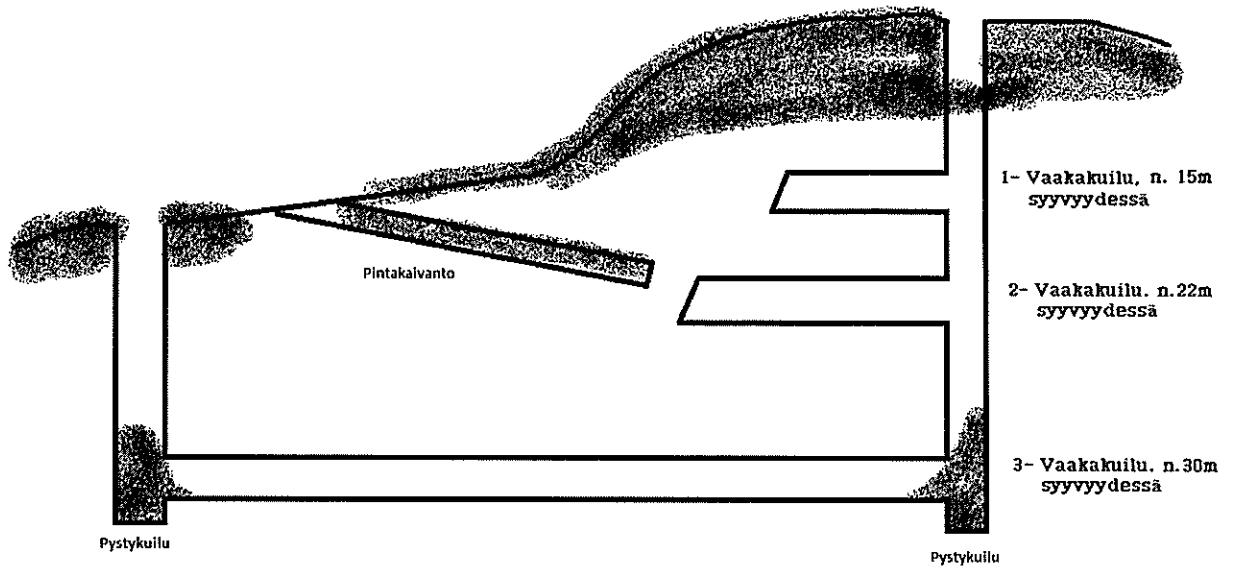
Valtauksen kesto

Valtausta haetaan alueelle 5 vuodeksi mm. seuraavista syistä: jotta tarpeelliset tutkimukset pystytään suorittamaan vanhassa kaivoksessa, hankkimaan riittävä määrä pinta- ja syväkairausnäytteitä sekä jatkossa suorittamaan tarpeelliset määritykset mineralisaation koosta ja koostumuksesta louhinnan ja malmien erottelun kannalta. Tätä toimintaa saattaa vaikeuttaa oleellisesti alueella oleva vanha kaivos, jos sitä ei saa hyödyntää tutkimussuunnitelman mukaisesti tai jos se pitää suojata/suojella jollakin tavalla. Nämä vaatimukset aiheuttavat lisätyötä, vievät aikaa sekä voivat aiheuttaa lisäkuluja tutkimustoiminnalle.

Vanha kaivos

Valtausalueella on vanha kaivos ja siihen liittyviä rakennuksia, jotka ovat muinaismuistolain piirissä.

Hakija on selvittänyt Kontiolahdessa sijaitsevien vanhojen kaivosten historiaa, sekä tehnyt omaan käyttöönsä laajan selvityksen liittyen Finnish-American Mining Companyn toiminnasta Pohjois-Karjalassa. Hakija on valmis antamaan omat tietonsa Museoviraston käyttöön näissä asioissa edistääkseen toimintaa hakemallaan valtausalueella.

Kuvassa näkyy kaivoksen oletettu muoto ja mitä se pitää mahdollisesti sisällään. Pystykuilujen pohjat ja pintakaivanto ovat osin täyttyneet irtonaisesta kivi-, maa- ja puuaineksesta, joka pitää poistaa sieltä ennen tutkimustyön aloittamista.

Myös pystykuilujen ympärillä maan pinnalla on maa-ainesta, joka pitää siirtää pois näiden läheisyydestä tutkimustöiden ajaksi, jotta työskentely kaivoksessa olisi turvallista. Osin pystykuilujen ympärillä olleet puureunukset ovat jo pettäneet ja maa-ainesta valuu kaivoksen pohjalle ja valunut maa-aines on osittain peittänyt pystykuilujen suuaukkoja.

Hakemuksen johdosta annetut lausunnot

Kontiolahden kunta

Tutkimustoimintaa tulee tehdä mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä alueen maanomistajien kanssa ja aiheuttamatta metsäomaisuudelle tarpeetonta vahinkoa. Aiheutetut vahingot tulee korvata kaivoslain mukaisesti.

Hakemuksesta poiketen todetaan, että alue on Joensuun Seudun oikeusvaikutteisen yleiskaavan mukaista aluetta. Alue on kaavassa varattu maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, jolle ei ole ollut tarve osoittaa muuta käyttötarkoitusta (kaavaote, liitteenä). Hakijan tulee perehtyä käyttämiensä tutkimusmenetelmien ympäristövaikutuksiin ja olla selvillä aiheuttamiensa toimien ympäristövaikutuksista.

Ennen vanhan Hokan kaivoksen veden pumppausta tutkimusalueelle ja sitä kautta ympäröivien ojien kautta alueen metsälampiin leviävän veden leviämistä, hakijan tulee selvittää ammattitaitoisella ympäristökonsultilla pois pumpattavan veden metalli- ja ravinnepitoisuus sekä happamuustaso eri syvyyksillä vanhassa kaivoksessa. Tulokset havainnoista tulee toimittaa Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen kaivosasioita valvovalle viranomaiselle, joka päättää havaintojen perusteella, voidaanko ko. vedet laskea ympäristöön tai miten vedet tulee esikäsittellä ennen ympäristöön laskemista, etteivät vanhaan kaivokseen kertyneet todennäköisesti happamat ja metallipitoiset vedet aiheuta alueen pintavesien pilaantumista tai ravinnetason nousua. Tulokset tulee toimittaa myös Kontiolahden kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Alapuolisissa vesistöissä on rakennettuja vapaa-ajanasuntoja.

Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus)

Pohjois-Karjalan ELY-keskus on tutustunut kyseiseen valtaushakemukseen ja toteaa, että valtausalueilla ei sijaitse:

- Natura 2000-verkoston alueita;
- luonnonsuojelualueita;
- perusteilla olevia luonnonsuojelualueita;
- suojeluohjelma-alueita;
- muita suojelualueita;
- valtakunnallisesti merkittäviä tai muutoin suojeltuja maisema-alueita.

Haetulla valtausalueella ei ole tiedossa olevia:

- suojeltuja luontotyyppejä
- suojeltujen eliölajien esiintymiä.

Valtausalue ei sijaitse:

- pohjavesialueella, eikä alueella ole vesilain (264/1961) nojalla annettuja suoja-alueääräyksiä.

Mahdollisia tutkimustoimenpiteitä tehtäessä on huomioitava, että valtausalueen pohjoisosassa sijaitsee muinaisjäänös, Hokan historiallinen kaivos.

Valtausalueen lähialue on luonnoltaan hyvin monipuolista ja alueella esiintyy tavanomaista runsaammin pieniä, monimuotoisia luontokohteita (esim. puronvarsilehtoja, reheviä soita ja arvokkaita pienvesiä). Arvokkaiden luontokohteiden selvittäminen valtausalueella jo ennen

mahdollisia tutkimustoimenpiteitä on tärkeää toimenpiteiden aiheuttaman vahingon ja haitan estämiseksi.

Museovirasto

Valtausalueella sijaitsee muinaismuistolain (295/63) rauhoittama kiinteä muinaisjäännös, entinen kaivos Hokka (muinaisjäännösrekisterissä numerolla 1000013339). Kiinteät muinaisjäännökset ovat rauhoitettuja muistoina Suomen aikaisemmasta asutuksesta ja historiasta. Ilman muinaismuistolain nojalla annettua lupaa on kiinteän muinaisjäännöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen kielletty (1 §).

Hokka on ollut merkittävä historiallinen metallikaivos, josta malmia tiedetään louhitun ainakin 1809-1814, 1905-1907, 1910.

Kaivospaikka mahdollisine siihen liittyvine rakenteineen ja muine jäännöksineen on muinaismuistolain tarkoittama kiinteä muinaisjäännös. Kaivospaikan luonnetta ja laajuutta ei ole esimerkiksi sen aikaisen kaivosyhdyskunnan tai malmin käsittelyn ja kuljetuksen kannalta toistaiseksi tarkemmin tutkittu.

Rauhoituksen vuoksi Hokan kaivospaikka on rajattava valtausalueen ulkopuolelle. Jotta Museovirasto voi antaa tarkat ohjeet rajauksesta, on valtaushakemusta täydennettävä muinaisjäännösinventoinnilla, jossa selvitetään ja paikannetaan kiinteän muinaisjäännöksen laajuus, säilyneisyys sekä kaivostoimintaan liittyvät muut mahdolliset rakenteet. Jollei mainittua tarkkuusinventointia suoriteta, joudutaan rajausta tekemään käytettävissä olevien tietojen pohjalta siten, että vaaraa kajoamisesta muinaisjäännökseen ei ole.

Mikäli hakija haluaa suorittaa Hokan kaivospaikan alueella maaperään ja rakenteisiin kajoavia toimenpiteitä, on hakijan haettava muinaismuistolain mukaista kajoamislupaa kiinteään muinaisjäännökseen.

Hakemuksen johdosta annetut mielipiteet

Hakemuksen johdosta ei annettu mielipiteitä.

Hakijan vastine

Olemme valtaushakemuksessa jo painottaneet vesiensuojelun merkitystä vanhan kaivoksen pumppauksen yhteydessä. Olemme mittailleet alueen vesien pH:ta jo etukäteen ja kaivoksessa olevan veden pH on 6. Joka on sama kuin on alueen läpi virtaavassa purossa, sekä Hokkalammessa. Tulemme tekemään pumppauksen yhteydessä jatkuvaa mittausta pH:n osalta. Ja ennen pumppauksen alkamista teemme kunnan vaatimat mittaukset pH:n ja raskasmetalleiden osalta kaivoksen eri syvyyksissä (esim. 10 m ja 20 m syvyyksistä), mitkä sitten lopullisesti todetaankaan tarpeellisiksi. Sekä tarvittaessa rakennetaan mahdollinen saostusallas pumppaamalle vedelle, ennen sen laskua alapuoliseen vesistöön.

Olemme tehneet yhteistyötä alueen maanomistajien kanssa ja toivomme tämän yhteistyön jatkuvan hyvissä merkeissä jatkossakin. Käytämme mahdollisuuksien mukaan alueella olevia traktori ym. muita uria kaluston siirroissa. Sekä olemme yhteydessä alueen maanomistajiin

ja asukkaisiin mahdollisuuksien mukaan toiminnan edetessä. Teuvo Vattulainen on toiminut pitkään maanrakennustehtävissä ja hänellä on osaamista kaluston siirroissa ja tyhjennykseen liittyvissä teknisissä asioissa.

Olemme jo olleet ja toiminnan käynnistyessä ja sen edetessä yhteydessä kuntaan tutkimustoimintaa liittyvissä asioissa.

Alueelle tehdään tarpeen vaatiessa selvitys siellä sijaitsevista monimuotoisista luontokohteista ammattilaisen toimesta. Asiasta on alustavasti keskusteltu jo asiantuntijoiden kanssa mitä luontokohteita siellä mahdollisesti on. Ja jos ko. kohteita alueita löytyy, niin pyritään olemaan käsittelemättä niitä mitenkään. Sekä alueet merkataan esim. kuitunauhalla näkyvästi maastoon. Myös vesien laskua ko. paikoille pyritään välttämään, jos siitä on mahdollista koitua haittaa alueille. Krister Lundqvist on metsätalousinsinööri ja nämä asiat ovat hänelle tuttuja sitäkin kautta.

Haemme Hokan kaivoksen tyhjennykseen ja valtaushakemuksessa olevan tutkimussuunnitelman mukaista toteuttamista varten kajoamislupaa, jotta pystyisimme selvittämään mahdollisen malmisuonen laajuutta kustannustaloudellisesti. Työn suunniteltu toteuttaminen vanhan kaivoksen osalta selviää tutkimussuunnitelmassa.

Vanhan kaivoksen tyhjentämisen teemme mielellämme museoviraston kanssa yhteistyössä ja tarkoituksena on kuvata koko prosessi nauhalle.

Vanhan kaivoksen tyhjentäminen ja sen kautta tutkiminen antaa paljon tietoa malmiosta, joka maaperässä on. Samalla saadaan myös tietoa 100 vuotta sitten suomessa edistyksellisesti toimineesta Hokan kaivoksesta, joka ilman tätä projektia voi tuhoutua itsestään ajan saatossa, selvittämättä sen kuntoa ja toteuttamistekniikkaa tarkemmin.

Pääosin kaivoksen kaikki pintarakenteet ovat jo tuhoutuneet ja vuodet syövät jäljellejääneitä osia. Kajoamislupaa haettaessa teemme tarkemman selvityksen ja käymme keskustelua miten alueella toimitaan ja mitkä ovat Museoviraston ja ELY-keskuksen vaatimukset ko. toiminnalle.

Krister Lundqvist on tutkinut Hokan ja alueen muiden kaivosten historiaa 5 vuoden ajan ja hän antaa oman tietämyksensä, materiaalinsa ja osaamisensa Museoviraston käyttöön, kun kaivosta aletaan tyhjentää. Ja ideana on jo ollut alun perin toimintaa suunnitellessa, että Museoviraston asiantuntija osallistuu kaivoksen tyhjennyksen suunnitteluun sekä on mukana alueella tyhjennyksen aikana ja analysoi sieltä mahdollisesti löytyvän aineiston. Mutta näistä asioista tulee tarkimmin keskustella Museoviraston kanssa kun asia on ajankohtainen.

Tutkimussuunnitelmasta poiketen, emme pääse aloittamaan tutkimustöitä alueella vielä vuoden 2013 aikana, vaan työt ovat tarkoitus aloittaa vuoden 2014 aikana lupaprosessin kehosta johtuen.

Päätöksen perustelut

Yleisperustelut

Kaivoslain (503/1965) 4.1 §:n mukaan sen, joka haluaa käyttää lain mukaista oikeutta esiintymään, on haettava joko valtauskirjaa alueeseen tai samanaikaisesti myös kaivospiirin määrittämistä esiintymän hyväksi käyttämistä varten. Pykälän 2 momentin mukaan valtauskirjan saatuaan hakijalla (valtaajalla) on oikeus (valtausoikeus) valtauskirjalla osoitetulla alueella (valtausalueella) kaivoskivennäisiin kohdistuvaan tutkimustyöhön sen mukaan kuin 3 luvussa säädetään ja niiden hyväksi käyttämiseen 4 §:n 3 ja 4 momentin mukaan.

Kaivoslain (503/1965) 6 §:ssä säädetään valtauksen esteistä. Sen 1 momentin mukaan valtausta ei saa suorittaa (valtauksen esteet): 1) valtausalueella, kaivospiirissä tai toisen kaivospiirin apualueella taikka vireillä olevan kaivospiirihakemuksen tarkoittamalla alueella; 2) aikaisemmassa valtausalueella tai kaivospiirissä ilman kauppa- ja teollisuusministeriön lupaa, jollei viittä vuotta ole kulunut valtauksen tai kaivosoikeuden raukeamisesta; (30.12.1992/1625) 3) rajavyöhykkeellä ilman valtioneuvoston lupaa; 4) linnoitusalueella tai sitä ympäröivällä niin leveällä vyöhykkeellä, kuin asetuksella säädetään; 5) 30 metriä lähempänä lentokenttää, maantietä, katua tai yleiseen liikenteeseen käytettyä rautatietä taikka kanavaa; 6) 50 metriä lähempänä rakennusta, jota käytetään tai aiotaan käyttää asuntona, loma-asuntona tai työhuoneena, taikka sellaista rakennusta varten varattua tonttia tai rakennuspaikkaa, jossa on aloitettu rakentamista tarkoittavat työt, tai yleistä rakennusta tai laitosta taikka yli 35 000 voltin jännitteistä sähkölinjaa tai muuntoasemaa eikä puutarhassa taikka asuinrakennuksen yhteydessä olevassa puistossa; (15.12.2000/1102) 7) teollisuuslaitoksen alueella tai sen käyttämällä varasto- tai jätealueella; eikä 8) ilman erityistä syytä asemakaavan tai oikeusvaikutteisen yleiskaavan alueella, jos kunta vastustaa sitä alueiden käyttöön liittyvästä pätevistä syistä; (15.12.2000/1102) ja 9) kirkko- tai hautausmaalla. 2 momentissa kuitenkin säädetään, että sen estämättä, mitä edellä 4-7 kohdassa on säädetty, on valtaus sallittu, mikäli asianomainen viranomainen tai oikeudenomistaja antaa siihen suostumuksensa, sekä aikaisemmassa kaivospiirissä tai sen läheisyydessä, mikäli kaivostyöhön uudelleen ryhtyminen harkitaan tärkeämmäksi kuin alueen käyttäminen tarkoitukseensa. Lainkohdan 3 momentin mukaan milloin 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettu rakennus tai laitos sijaitsee voimassa olevalla valtausalueella tai kaivospiirissä, saa valtaus kuitenkin tapahtua.

Kaivoslain (503/1965) 8.1 §:n mukaan valtaushakemuksessa on ilmoitettava muun muassa valtausalueen suuruus, sen maantieteellinen sijainti ja rajat sekä sillä olevat kiinteistöjen rajat hakemukseen liitettyyn karttaan niin tarkoin merkittynä, ettei epätietoisuutta niistä voi syntyä, hyväksyttävine selvityksineen siitä, ettei lain 6 §:ssä mainittuja valtauksen esteitä ole.

Kaivoslain (503/1965) 9 §:n mukaan voidaan hakijalle varata tilaisuus hakemuksen täydentämiseen ja tarpeellisen lisäselvityksen esittämiseen määrättyssä ajassa uhalla, että hakemus muuten voidaan puutteellisenä ja selvittämättömänä hylätä. Hakija voi myös omasta aloitteestaan täydentää hakemustaan tai muuta asian käsittelyä varten toimittamaansa asiakirjaa sekä toimittaa käsittelyn kuluessa viranomaiselle asian ratkaisemisen kannalta tarpeellisia asiakirjoja. Hallintolain (434/2003) 22 § täydentää kaivoslain (503/1965) 9 §:ää.

Kaivoslain (503/1965) 10 §:n mukaan kaivosviranomaisen on annettava hakijalle valtauskirja hakemuksessa tarkoitettuun alueeseen tai siihen alueen osaan, johon ei ole valtauksen estettä, mikäli valtaushakemus täyttää kaivoslaissa (503/1965) säädetty edellytykset.

Kaivoskivennäisten esiintymistä koskeva otaksunta sekä tutkimustoimenpiteiden arviointi on tehtävä jokaisen haetun valtausalueen osalta erikseen. Useita alueita koskeva hakemus voidaan käsitellä yhdellä kertaa.

Kaivoslain (503/1965) 12 §:n mukaan valtaajalla on oikeus lain 3 luvussa säädetyillä ehdoilla toimittaa valtausalueella tutkimustyötä esiintymän laadun ja laajuuden selvittämiseksi sekä tarpeen mukaan käyttää alueen ulkopuolellakin maata teitä sekä voima-, vesi- ja muita johtoja varten. Tutkimustyö ja alueiden käyttö on rajoitettava niihin toimenpiteisiin, jotka ovat tarpeen tutkimustyön tarkoituksen saavuttamiseksi. Toimenpiteet on suoritettava siten, että niistä aiheutuu mahdollisimman vähän vahinkoa tai haittaa.

Luonnonsuojelulain määräykset

Kaivoslain (503/1965) 71.2 §:n mukaan lupa-asiaa ratkaistaessa ja muuta viranomaispäätöstä tehtäessä on lisäksi noudatettava, mitä luonnonsuojelulain (1096/1996) 4, 9, 39, 42, 47-49, 55 ja 56 §:ssä sekä 4, 5 ja 10 luvussa sekä mainittujen säännösten nojalla säädetään.

Kaavoitustilanne

Kaivoslain (503/1965) 6.1 §:n 8-kohdan (1102/2000) mukaan valtausta ei saa suorittaa (valtauksen esteet) ilman erityistä syytä asemakaavan tai oikeusvaikutteisen yleiskaavan alueella, jos kunta vastustaa sitä alueiden käyttöön liittyvästä pätevästä syytä.

Haettu valtausalue on Joensuun Seudun oikeusvaikutteisen yleiskaavan mukaista aluetta. Kontiolahden kunta ei ole vastustanut valtauksen suorittamista.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston antamat määräykset ja niiden perustelut

1. Valtausoikeus on voimassa viisi (5) vuotta tämän päätöksen antopäivästä.

Perustelut: Kaivoslain (503/1965) 10 §:n mukaan ottaen huomioon tarpeellisten tutkimusten arvioitu määrä ja laatu valtaus on voimassa vähintään vuoden ja enintään viisi vuotta valtauskirjan antopäivästä. Hakija on esittänyt tutkimussuunnitelman, jota on pidettävä kaivoslain (503/1965) 8 §:n mukaisena ja riittävänä.

Hakijalla on määräajan jälkeen mahdollisuus hakea valtausoikeuden voimassaololle jatkoaikaa siten kuin kaivoslaissa (621/2011) malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisesta säädetään. Kaivoslain (621/2011) 180.2 §:ssä olevan siirtymäsäännöksen mukaan valtausoikeuden voimassaolon jatkamiseen sovelletaan, mitä lain 61, 66 ja 72 §:ssä säädetään malminetsintäluvan voimassaolon jatkamisesta. Kaivoslain (621/2011) 66 §:n 2 momenttiin perustuvan kaivostoiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (391/2012) 27.1 §:n mukaan hakemus luvan voimassaolon jatkamiseksi tulee toimittaa kaivosviranomaiselle viimeistään kaksi kuukautta ennen valtausoikeuden voimassaolon päättymistä.

- Valtaaja ei saa ilman maanomistajan lupaa käyttää hyväkseen valtausalueella louhittuja kaivoskivennäisiä muuten kuin on välttämätöntä niiden käyttökelpoisuuden ja markkinomismahdollisuuksien tutkimista varten.

Perustelut: Informatiivisista syistä päätöksessä on selostettu kaivoslain (503/1965) 12.3 §:n rajoite koskien valtausalueella louhittujen kaivoskivennäisten hyväksi käyttämistä.

- Valtaajan on suoritettava valtausalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille vuotuinen valtauskorvaus, jonka suuruus on 20 euroa hehtaarilta. Valtaajan on vuoden kuluessa valtauskirjan antopäivästä lukien toimitettava kaivosviranomaiselle todistus maanomistajille suoritettua ensimmäisestä valtauskorvauksesta. Seuraavilta vuosilta valtaajan on suoritettava valtauskorvaus viimeistään kunkin vuoden maaliskuun 15. päivänä. Ellei valtauskorvausta makseta, valtaus voidaan julistaa menetetyksi. Valtausalueilla ei saa suorittaa tutkimustöitä, ennen kuin kyseessä olevan vuoden valtauskorvaus on suoritettu.

Perustelut: Informatiivisista syistä päätöksessä on selostettu maanomistajien kaivoslain (503/1965) 15 §:ään perustuva oikeus valtauskorvaukseen. Valtauskorvauksen suuruus määräytyy kaivoslain (621/2011) 179.2 §:n mukaisesti.

- Valtaajan on ilmoitettava kirjallisesti valtausalueeseen kuuluvien ja siihen rajoittuvien kiinteistöjen omistajille ja muille oikeudenhaltijoille etukäteen kaikista maastotöistä, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa tai haittaa, sekä väliaikaisista rakennelmista. Ilmoitus on tehtävä niin hyvissä ajoin, että omistajalla tai haltijalla on mahdollisuus vaatia vakuuden asettamista vahingosta tai haitasta, jonka valtaaja on velvollinen korvaamaan.

Perustelut: Kaivoslain (503/1965) 15.3 §:ään perustuva oikeus vaatia vakuuden asettamista ennen tutkimustöiden aloittamista on valtausalueen tai siihen rajoittuvan alueen omistajan tai haltijan oikeussuojan kannalta keskeinen. Jotta tätä oikeutta olisi mahdollista käyttää tehokkaasti, on valtaajan annettava tieto näille tahoille riittävän ajoissa. Korvausvelvollisuus on pysyvää ja ohimenevää vahingosta tai haitasta, joka tutkimustöistä tai alueiden käytöstä aiheutuu. Lisäksi on otettu huomioon kaivoslain (621/2011) 12 § koskien ilmoitusta malminetsintäalueen maastotöistä ja rakennelmista.

- Valtaajan on toimitettava vuosittain kaivosviranomaiselle selvitys suoritetuista tutkimustöistä ja niiden tuloksista. Selvityksen tulee sisältää tiedot käytetyistä tutkimus- ja työmenetelmistä sekä yhteenveto tehdyistä tutkimuksista ja niiden pääasiallisista tuloksista. Kalenterivuosiokohtaisen selvityksen jättämisen ajankohta ilmenee kulloisestakin kaivosviranomaisen raportointia koskevasta ohjeesta.

Perustelut: Selvityksen toimittamisvelvollisuus perustuu kaivoslain (621/2011) 14 §:ään lain 179.3 §:ssä tarkoitetun siirtymäsäännöksen myötä. Lainkohdan nojalla asiasta on säädetty tarkemmin kaivostoiminnasta annetun valtioneuvoston asetuksen (391/2012) 4 §:ssä. Kaivosviranomaisen ohjeistaa hakijoita yksityiskohtaisemmin raportoinnin muodosta ja ajankohdasta Tukesin internet-sivuilla julkaistavassa ohjeessa.

- Kun valtausoikeus on rauennut tai peruutettu, valtaajan on välittömästi saatettava valtausalue yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon, poistettava väliaikaiset rakennelmat ja laitteet, huolehdittava alueen kunnostamisesta ja siistimisestä sekä saatettava alue mahdollisimman luonnonmukaiseen tilaan. Valtaajan on tehtävä kirjallinen ilmoitus kai-

vosviranomaiselle, valtausalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille ja muille oikeudenhaltijoille, kun edellä mainitut toimenpiteet on saatettu loppuun.

Perustelut: Informatiivisista syistä päätöksessä on selostettu valtaajan velvollisuus suorittaa jälkitoimenpiteet kaivoslain (621/2011) 15 §:n mukaisesti. Velvollisuus perustuu kaivoslain (621/2011) 179 §:n 3 momenttiin.

7. Kun valtausoikeus on rauennut tai peruutettu, valtaajan on kuuden (6) kuukauden kuluessa luovutettava kaivosviranomaiselle tutkimustyöselostus, tutkimukseen liittyvä tietoa-aineisto ja edustava osa kairasydämistä.

Perustelut: Informatiivisista syistä päätöksessä on selostettu valtaajan velvollisuus suorittaa jälkitoimenpiteet kaivoslain (621/2011) 15 §:n mukaisesti. Velvollisuus perustuu kaivoslain (621/2011) 179 §:n 3 momenttiin.

8. Valtaaja ei saa päästää maahan polttoainetta tai muita ympäristölle vaarallisia aineita, joista voi aiheutua maaperän pilaantumista. Valtaajan on myös huolehdittava siitä, että toiminnasta syntyneet jätteet toimitetaan asianmukaiseen käsittelyyn ja ettei toiminnasta aiheudu roskaantumista.

Perustelut: Ympäristönsuojelulain (86/2000) 7 §:ssä säädetty maaperän pilaamiskielto koskee myös malminetsintää. Ottaen huomioon päätöksen mukaan sallitut tutkimustoimenpiteet maaperän pilaantumisvaaraa arvioidaan lähinnä voivan aiheutua, jos valtaaja jättäisi tai päästäisi maaperään polttoainetta tai muuta ympäristölle vaarallista ainetta. Jätelain (646/2011) 28 §:n nojalla valtaajan on järjestettävä jätehuolto sekä noudattaa, mitä jätelain 29 §:ssä säädetään jätteen luovuttamisesta ja vastaanottamisesta. Jätelain 72 §:n roskaamiskielto koskee myös malminetsintää. Sen nojalla on kielletty ympäristöön jättää jätettä, hylätä konetta, laitetta, ajoneuvoa, alusta tai muuta esinettä eikä päästää ainetta siten, että siitä voi aiheutua epäsiisteyttä, maiseman rumentumista, viihtyisyyden vähentymistä, ihmisen tai eläimen loukkaantumisen vaaraa tai muuta niihin rinnastettavaa vaaraa tai haittaa. Jätelain 73 §:n nojalla roskaajan on poistettava roskaava esine tai aine ympäristöstä ja muutoinkin siivottava roskaantunut alue.

9. Valtausoikeuden nojalla mahdollisesti tehtävien kairausten osalta valtaajan tulee huolehtia, että putket katkaistaan mahdollisimman läheltä maanpintaa ja putkien päät tulpaan.

Perustelut: Määräyksellä kairausputkien katkaisemisesta mahdollisimman lähellä maanpintaa parannetaan alueen muiden käyttäjien turvallisuutta siten kuin kaivoslain (503/1965) 12.2 § edellyttää. Toimenpide on perusteltu myös kaivoslain (503/1965) 20 §:n tarkoituksessa, jonka mukaan valtaajan on luovuttuaan valtauksesta tai sen menetettyään viipymättä saatettava valtausalue yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon.

10. Jos valtaaja aikoo valtauksen voimassaoloaikana suorittaa koelouhintaa, kuivattamista tai koerikastusta taikka muita ympäristö- tai muilta vaikutuksiltaan vastaavia toimenpiteitä, on valtaajan ilmoitettava tästä etukäteen kaivosviranomaiselle. Ilmoitus on tehtävä hyvissä ajoin ennen toimenpiteen aloittamista. Kaivosviranomaisen voi valvontaa varten ilmoituksen saatuaan tarvittaessa antaa määräyksiä toimenpiteiden suorittamisesta.

Ennen Hokan historiallisen kaivoksen mahdollista tyhjentämistä ja siihen liittyviä toimia valtaajan tulee selvittää toimenpiteiden luvan- tai ilmoituksenvaraisuus toimivaltaiselta ympäristölupaviranomaiselta.

Perustelut: Koska valtaaja ei ole esittänyt kaivoslain (503/1965) 8.1 §:n 4-kohdan mukaista tutkimussuunnitelmaa niin yksityiskohtaisesti, että valtausoikeudesta päätettäessä olisi mahdollista arvioida kaivoslain (503/1965) 12 §:n mukaisen valtausoikeuden nojalla tehtävien tutkimustoimenpiteiden tarpeellisuutta tutkimustyön tavoitteiden kannalta, liitetään päätökseen määräys toimittaa kaivosviranomaiselle ilmoitus ennen ryhtymistä lain 12 §:ssä sallittuihin, mutta vaikutuksiltaan tavanomaisia tutkimustoimenpiteitä merkittävämpiin toimenpiteisiin. Tällä varmistetaan sen selvittäminen, onko hankkeesta tarpeen suorittaa ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/1994) 4 §:n nojalla ympäristövaikutusten arviointimenettely tai edellyttääkö hanke ympäristönsuojelulain (86/2000) 61 §:ssä tarkoitettua koetoimintailmoitusta ympäristönsuojeluviranomaiselle. Samalla kaivosviranomaisen on mahdollista kaivoslain (503/1965 ja 621/2011) valvonnan toteuttamiseksi arvioida toimenpiteiden vaikutusta ja tarvittaessa antaa tarkempia määräyksiä toimenpiteiden suorittamisesta.

Lupamääräyksellä varmistetaan myös se, että myös Kontiolahden kunnan ympäristönsuojeluviranomainen saa tiedon toimivaltaansa kuuluvista toimenpiteistä.

11. Hokan kaivospaikan alueella (muinaisjäännösrekisteriin numerolla 1000013339 merkitty kiinteä muinaisjäännös) maaperään ja rakenteisiin kajoavien toimenpiteiden suorittamista ennen hakijan on haettava muinaismuistolain mukaista kajoamislupaa kiinteään muinaisjäännökseen.

Valtaajan on ennen tutkimustoimenpiteiden aloittamista tiedotettava suunnitelluista toimenpiteistä Museovirastolle taikka sen osoittamalle viranomaiselle sen varmistamiseksi, ettei toimenpiteistä aiheudu sellaisia vaikutuksia, jotka olisivat kiellettyjä muinaismuistolain (295/1963) nojalla.

Perustelut: Haettuun valtausalueeseen sisältyy muinaismuistolain (295/1963) nojalla suojeltu kiinteä muinaisjäännös, Hokan historiallinen kaivos. Kun otetaan huomioon Museoviraston sekä ELY-keskuksen lausunto, on lupamääräystä pidettävä tarpeellisena muinaismuistolain (295/1963) nojalla rauhoitettujen kiinteiden muinaisjäännösten asianmukaisen käsittelyn varmistamiseksi. Kaivoslain mukainen valtausoikeus ei oikeuta hakijaa kajoamaan kiinteän muinaisjäännöksen maaperään tai rakenteisiin (kalliopaljastumat mukaan lukien). Päätös annetaan tiedoksi Museovirastolle.

12. Sen lisäksi, mitä kaivoslaissa (503/1965) ja kaivoslain (621/2011) siirtymäsäännöksissä säädetään, valtaajan on noudatettava malminetsinnässä ja alueiden käytössä, mitä muualla laissa säädetään.

Perustelut: Maininnalla muualla laissa olevien velvoitteiden ja määräysten noudattamisvelvollisuudesta kiinnitetään valtaajan huomiota siihen, että kaivoslain (503/1965) ja kaivoslain (621/2011) siirtymäsäännösten mukaista etsintätoimintaa harjoitettaessa tulee myös muualla laissa olevat velvoitteet, rajaukset ja määräykset huomioida.

Vastaus lausuntoihin ja mielipiteisiin

Lausunnoissa ja mielipiteissä esitetyt seikat on otettu päätöksessä huomioon lupamääräyksillä.

Museovirasto on tuonut launnossaan esiin kantanaan, että Hokan kaivospaikka on rauhoituksen vuoksi rajattava valtausalueen ulkopuolelle. Kaivoslaissa tarkoitettuja valtausoikeuksia koskeva systematiikka perustuu siihen, että valtaus tulee myöntää, ellei siihen kohdistu mikään valtauksen este. Valtauksen esteet on yksilöity kaivoslain 6 §:ssä. Esteitä koskeva luettelo on tarkoitettu tyhjentäväksi; mikäli tietty toiminto ei ole lueteltu kaivoslain 6 §:ssä eikä sen voida katsoa kuuluvan minkään listassa esitetyn kohdan alle, kyseessä ei ole valtauksen este eikä sen perusteella siten voida valtausta jättää myöntämättä. Tämän vuoksi valtausoikeus on myönnetty myös valtausalueeseen kuuluvalla muinaismuistolain mukaiselle kohteelle Hokan kaivos. Lupamääräyksessä 11 on tähdennetty, että alueella ei kuitenkaan myönnetyn valtausoikeuden nojalla saa suorittaa muinaismuistoa vaarantavia toimia, vaan näille toimenpiteille on haettava erikseen lupaa toimivaltaiselta viranomaiselta.

Mitä tulee Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen vaatimukseen arvokkaiden luontokohteiden selvittämisestä valtausalueella jo ennen mahdollisia tutkimustoimenpiteitä, kaivosviranomaisen toteaa, että kaivoslain ja siihen sisältyvien luonnonsuojelulakia koskevien viittausten nojalla ei ole mahdollista määrätä hakijaa selvittämään arvokkaita luontokohteita valtausalueella ennen tutkimustoimenpiteitä. Ottaen huomioon hakemuksessa esitetyn tutkimussuunnitelman, tutkimustoimenpiteiden ei arvioida vaarantavan luonnonsuojelulaissa suojeltuja kohteita. Valtaajan huomiota kuitenkin kiinnitetään tällä vastauksella myös arvokkaiden luontokohteiden mahdolliseen olemassaoloon ja tarpeen mukaan hakija voi kääntyä Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen puoleen tarvittavaa ohjausta varten.

Lupamääräyksessä 10 on huomioitu Kontiolahden kunnan vaatimus tutkimustoimenpiteitä koskevan tiedon välittymisestä ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Koska kyseessä on tutkimusvaihe, ei mahdollisen kaivostoiminnan vaikutuksia käsitellä tässä päätöksessä. Valtausalue on rajattu kaivoslain (503/1965) 6.1 §:n 6-kohdan mukaisesti.

Sovelletut säännökset

Kaivoslaki (503/1965)
 Kaivoslaki (621/2011)
 Kaivosasetus (663/1965)
 Valtioneuvoston asetus kaivostoiminnasta (391/2012)
 Luonnonsuojelulaki (1096/1996)
 Hallintolaki (434/2003)
 Jätelaki (646/2011)
 Ympäristönsuojelulaki (86/2000)
 Työ- ja elinkeinoministeriön asetus maksullisista suoritteista (1217/2010)
 Muinaismuistolaki (295/1963)

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä pääosa tässä päätöksessä tarkoitettusta alueesta sijaitsee. Toimivaltainen hallinto-oikeus on mainittu valitusosoituksen lopussa. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä sitä määrään lukematta. Valitusaika päättyy **27.12.2013**.

Valitusoikeus

Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset, saamelaiskäräjät sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriin ja kolttien kyläkokous sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää koltta-alueella kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla).

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Hallinto-oikeudessa kirjaamon aukioloaika on klo 8.00 – 16.15. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräjän viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa **oikeudenkäyntimaksu** 90 euroa. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (701/1993) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Toimivaltaisen hallinto-oikeuden yhteystiedot muutoksenhakua varten:

Kuopion hallinto-oikeus

käyntiosoite: Puijonkatu 29, 2 krs, 70100 Kuopio

postiosoite: PL 1744, 70101 Kuopio

puhelin: 029 56 42500

telekopio: 029 56 42501

sähköposti: kuopio.hao@oikeus.fi

Lista asianosaisista

Kartta valtausalueista
(kartan mittakaava ohjeellinen)

